

Vztahy na pracovišti nemusí být nutně přátelské. Lidé mají odlišné povahové vlastnosti, zkušenosti, motivaci, zájmy aj. S tím se musíme vyrovnat. Jsou však případy, kdy se vztahy mezi pracovníky stanou pro některého účastníka až nesnesitelnými a poškozují jeho psychické i fyzické zdraví. Může se jednat o neetické jednání ze strany kolegy, kolegů, nebo nadřízeného či nadřízených vůči jednotlivci nebo několika pracovníkům. Pro snadnější pochopení toho, co už není v pořádku, si jednotlivé formy vztahové patologie popíšeme. V současné době se můžeme v této souvislosti setkat s pojmy *mobbing* (*bullying*) a *bossing*.

■ **Mobbingem (bullyingem)**

rozumíme nepřátelskou a neetickou komunikaci v pracovním životě ze strany spolupracovníků, která je systematicky řízena jednou nebo více osobami, nejčastěji vůči jednotlivci, který je takto tlačěn do bezbranné pozice a trvale v ní udržován. Vyskytuje se velmi často – nejméně jednou týdně – a trvá dlouho – minimálně 6 měsíců.

■ **Bossing** je dlouhodobé, promyšlené, neetické jednání ze strany vedoucího (vedoucích) s cílem poškodit nebo „vyšťvat“ jednoho či více zaměstnanců.

V konkrétních případech se jedná o:

Útoky na možnost vyjádřit se či případně se svěřit

- Nadřízený omezuje Vaše možnosti vyjádřit se (něco sdělit).
- Neustále jste přerušován/a.
- Kolegové omezují Vaše možnosti se vyjádřit.
- Jste terčem nadávek.
- Vaše práce je neustále kritizována.
- Je kritizován Váš soukromý život.
- Je Vám slovně vyhrožováno.
- Je Vám vyhrožováno písemně.
- Je Vám upírán kontakt prostřednictvím znevažujících pohledů nebo gest.

Útoky na sociální vztahy

- "Nemluví se" s Vámi.
- Nemáte možnost nadřízeného oslovit.
- Jste posazen/a do místnosti, která je daleko od Vašich spolupracovníků.
- Spolupracovníkům je "zakazováno" s Vámi mluvit.
- Je s Vámi zacházeno, jako kdybyste byla/ "vzduch".

Útoky na Vaši pověst, úctu a vážnost

- Rozšiřují o Vás pomluvy.
- Zesměšňují Vás.
- Říkají o Vás, že nejste duševně zcela v pořádku.
- Máte se prý nechat vyšetřit psychiatrem.
- Dělalí se vtipy na adresu Vašeho postižení.
- Je napodobována Vaše chůze, hlas nebo gesta za účelem zesměšnit Vás či dělat si legraci na Váš účet.

- Je napadáno Vaše politické či náboženské přesvědčení.
- Je zesměšňován Váš soukromý život.
- Je zesměšňována či znevažována Vaše národnost.
- Nutí Vás vykonávat práce, které mají snižovat Vaše sebevědomí.
- Vaše pracovní místo je znevažováno a hodnoceno zaujatým způsobem.
- Vaše rozhodnutí jsou zpochybňována, případně nejsou brána vůbec v potaz.
- Jste častován/a obscénními nadávkami či znevažujícími výrazy.

Útoky na kvalitu pracovního či osobního života

- Nedostáváte žádné pracovní úkoly.
- Každá Vaše iniciativa, byť přiměřená, je odmítnuta.
- Dostáváte nesmyslné pracovní úkoly.
- Dostáváte úkoly, které jsou hluboko pod úrovní Vašich dovedností a možností.
- Jsou Vám odebrány rozpracované úkoly a dostáváte stále nové.
- Dostáváte obtížné splnitelné úkoly.
- Dostáváte úkoly, které převyšují Vaši kvalifikaci, s úmyslem prokázat Vaši neschopnost.

Útoky na zdraví

- Jste nucen/a do práce, která poškozuje zdraví.
- Je Vám vyhrožováno fyzickým násilím.
- Je proti Vám použito lehčího násilí, abyste si to "lépe pamatoval/a".
- Jste tělesně zneužíván/a.
- Jsou Vám způsobeny fyzické škody doma nebo na pracovišti.
- Jste sexuálně obtěžován/á (osahávání apod.).